

rijetke bolesti koja je u ono vrijeme bila još sasvim nepoznata i koja je tek 200 godina kasnije po prvi put opisana (11).

Bolesnikova daljnja sudbina nije nam poznata. Vjerojatno nije umro od te bolesti, ali je moguće da je u toku vremena uslijed te bolesti — koja je trajala nekoliko godina — toliko oslabio da je ta opća slabost i iscrpljenost pridonijela da je već u 61. godini života umro.

Bilješke

1. Upor. L. Glesinger: Amatus Lusitanus i njegov liječnički rad u Dubrovniku, Beograd—Zagreb 1940, str. 94—101; — 2. L. Glesinger: Konzilij J. B. Montanusa za hrvatskoga velikaša iz godine 1546, Lij. vjes. 72:449, 1950; — 3. Vidi F.—A. Sondervorst: A quelle affection le Bruxellois Spigelius succomba—t—il à Padoue en 1625? Comptes rendus du XIII me Congr. Internat. d' Histoire de la Méd., Bruxelles 1954, p. 194—200; — 4. Br. 34, str. 218—220 i br. 85, str. 584—586; 5. Br. 42, str. 230—232. — Vidi o tome L. Glesinger: Bolest Dubrovčanina Stjepana Gigantija, referat u Lij. vjes., 70:773, 1948; — 6. Upor. Sondervorst: loco cit.; — 7. J. Facciolati: Fasti gymnasii patavini, vol. III, Patavii 1757, str. 333—334; A.—J.—L. Jourdan: Biographie médicale, VII, Paris 1825, str. 220; O. Dezeimeris & Raige—Delorme: Dictionnaire historique de la médecine ancienne et moderne, IV Paris 1839, str. 169; A. Dechambre: Dictionnaire encyclopédique des sciences médicales, 3. série, III, Paris 1880, str. 658; Hirsch—Gurlt—Wernich: Biographisches Lexikon der hervorragenden Aerzte aller Zeiten und Völker, 2. izd., V, Berlin—Wien 1934, str. 273; — 8. R. Jeremić—J. Tadić: Prilozi za istoriju zdravstvene kulture starog Dubrovnika, II, Beograd 1939, str. 61; — 9. O riječkoj grani obitelji Della Rovere uporedi G. Kobler: Memorie per la storia della liburnica città di Fiume, Fiume 1896, II, str. 134; R. Gigante: Il capitano cesareo Stefano Della Rovere, Fiume, Rivista semestrale della »Società di studi Fiumani«, Anno I, II semestre, 1923; G. Viezzoli: Contributi alla storia di Fiume nel sttecento, ibidem, A. XI—XII, 1933—34, str. 164; — 10. H. L. Bockus: Gastroenterology, 2. izd., II, Philadelphia 1964; S. Knežević: u Medicinskoj enciklopediji, 2. izd., I, Zagreb 1967, str. 729; — 11. Sumnju na ovo veoma rijetko oboljenje izrazio je autoru jedan veoma ugledni i kompetentni gastroenterolog koji ne želi da mu se ime spomene.

EIN KONSILIUM DES PADUANER PROFESSORS B. SILVATICO FÜR DEN FIUMANER FERDINAND DELLA ROVERE

Lavoslav GLESINGER

In seiner Konsiliensammlung »Consiliorum et responsorum medicinalium quibus rari casus proponuntur, pluresque difficultates elucidantur« (Patavii, 1656) beschreibt der Paduaner Professor Benedetto Silvatico (1575—1658) u.a. die Krankheit des Barons Ferdinand Della Rovere (1611—1672), kaiserlichen Kapitäns in Fiume. Der Patient litt während mehrerer Jahre an heftigem Erbrechen und anderen Verdauungsbeschwerden, die alljährlich im Frühjahr begannen und gegen Ende August verschwanden. Eine Analyse der ausführlich beschriebenen Beschwerden ergibt, dass es sich wahrscheinlich um eine chronische intermittente arteriomesenteriale Duodenalokklusion handelte, eine sehr seltene Krankheit, die zum ersten Mal von Rokitansky 1849 beschrieben wurde. Die Beschwerden scheinen sich nach Anwendung der von Silvatico verordneten diätetisch—medikamentösen Therapie beruhigt zu haben, doch ist der weitere Krankheitsverlauf bei unserem im 61. Lebensjahr verstorbenen Patienten nicht bekannt.

BOLNICA KRALJA MILUTINA U CARIGRADU

Mirjana ŽIVOJINOVIĆ

Bolnica kralja Milutina u Carigradu već duže vremena privlači pažnju naših naučnika (1). O njoj se pisalo prvenstveno na osnovu podataka koje pruža glavni izvor za postanak ove bolnice, arhiepiskop Danilo. On kaže: »U samom gradu Carigradu u mestu zvanom Prodromu sazida crkvu božanstvenu davanjem bezbrojnog zlata svoga i napravi mnoge divne i prekrasne palate i postavi ksenodohije zvane bolnice« (2). I zabeleška na čuvenom Dioskuridovom kodeksu koji se jedno vreme nalazio u Prodromovom manastiru takođe je već odavno privukla interes istoričara. Ona glasi: »Ovu knjigu Dioskurida koja je bila veoma stara i kojoj je pretila opasnost da bude sasvim uništena, povezao je Jovan Hortazmen, inicijativom i troškom časnog monaha kir Natanaila, tada bolničara u Kraljevom ksenonu, godine 1406, indikta IV« (3).

Pošto se u arhivi manastira Hilandara nalazi i nekoliko dokumenata koji govore o bolnici kralja Milutina u Carigradu i svojim podacima pružaju veoma dragocenu dopunu napred navedenim izvorima, smatrali smo da će biti korisno ponovo se pozabaviti ovom ustanovom koja je, budući da se nalazila u samom centru Carigrada, bila od velikog značaja za srednjevekovnu srpsku državu.

Najznačajniji dokument o ovoj bolnici je imovinski sporazum između njenih predstavnika i najuglednijih Hilandaraca koji je nastao u samom ksenonu 1. avgusta 1322. godine. U njemu zastupnik bolnice jeromonah Meletije za sebe kaže da je »starešina časnog carskog manastira koji je posvećen imenu časnog slavnog proroka preteče Jovana Krstitelja zvanog Petra« (4). To je, dakle, pouzdan dokaz da je Milutin osnovao bolnicu u najpoznatijem među manastirima carigradske četvrti Petre koji je po delu grada u kome se nalazio i sam nosio to ime (5). Prema obaveštenju veoma učenog pisca iz XII veka solunskog mitropolita Evstatija, pomenuti manastir se nalazio na putu prema carskoj Vlahernijskoj palati, od koje nije bio mnogo udaljen (6). Zanimljivo je osvrnuti se bar ukratko na tok događaja koji su jednom stranom vladaru koji je, doduše, bio zet vizantijskog cara, uslovili da dobije pravo stvaranja srpske oaze u jednom poznatom i uglednom carskom manastiru.

Podaci o ovom manastiru do XIII veka veoma su oskudni. Iz pričanja Evstatija Solunskog saznaje se da je on u XIII veku bio prilič-

no bogat. Za vreme latinske okupacije (1204—1261) osiromašio je i opusteo i grčki monasi su se u njega povratili posle uspostavljanja vizantijske vlasti. Ovaj manastir je veoma postradao od požara koji je zadesio Carigrad 1308. godine (7). Najverovatnije je da je kralj Milutin tada, prihvatajući se opravke postradalog manastira, zauzvrat dobio pravo da u njemu osnuje srpsku bolnicu i svratište, što se zajedničkim imenom nazivalo ksenon.

Hrisovulje vizantijskih careva Andronika II (1282—1328) i savladara Andronika III za manastir Hilandar iz februara i juna 1321. godine usput spominju da je »ksenon u Carigradu podigao mnogovoljeni zet (odn. teča) carstva mi, preuzvišeni kralj Srbije« (8). S obzirom na to da se zna da je u pitanju bio veoma veliki manastir, postaje jasno i navedeno pričanje Danila o ksenodohijama koje je Milutin onde uredio, kao i nepoznatog pisca kratkog Milutinovog žitija iz docnijeg vremena da Milutin podiže »hramove strancima za odmor i bolesnicima za ponude i lečenje, kao što se i danas vidi da tamo postoje« (9). To znači da je Milutin u sklopu manastira Jovana Prodrroma zvanog Petra podigao više ne preterano velikih građevinskih celina koje su služile i kao bolnice i kao svratišta, kako je to bilo uobičajeno u srednjem veku. Potvrdu za to pruža podatak iz februara 1321. da će iguman Hilandara »imati tri ćelije u kojima se nalazi i hram, od kuća koje su u dvorištu ksenona za svoj smeštaj i opskrbu kada namerava da dolazi u Carigrad zbog neke potrebe i posla« (10). Činjenica da su pomenute prostorije date na isključivu upotrebu hilendarskom igumanu upućuje na zaključak da su bile relativno brojne.

Pored takvih koje su bile namenjene prolaznim gostima postojale su i sobe opremljene za bolesnike, o čemu opet obaveštava Danilo kada kaže: »I tu načini mnoštvo kreveta radi počivanja bolesnika, meke madrace metnuvši odozgo. I ovde ako je neko bolovao od posebne bolesti i nije imao nade za isceljenje, naredio je da tako pripremljenom krevetu ode«. I nešto dalje isti autor kaže: ». . . ako se neko od tih bolesnika izleći odlazio je s radošću, i opet na njegovo mesto drugi je dolazio, takođe primajući milosrdnu brigu, kao što ide do danas« (11).

Milutin se, prema obaveštenju istog pisca, pobrinuo i za bolničko osoblje: »Mnoge odlične lekare pronade, da im mnogo zlata i sve što je potrebno da oni neprekidno stoje pored tih bolesnika lečeći ih. Uz njih je postavio i svoje odlične verne ljude da oni posećuju bolesnike vršeći sve što za njih treba da bude korisno, tako da se ni jedan bolesnik ne naljuti, nego ako ma šta zamoli da mu se da« (12). Iz ovog proizilazi da su se među bolničarima nalazili i srpski monasi, što se ne može saznati iz njihovih monaških imena. Međutim, interesantno je spomenuti da su imena trava, korenja i nekih životinja u Dioskuridovom kodeksu bila označena na tri grčka narečja, latinskom jeziku i još jednom koji je bio nepoznat Sicilijancu Jovanu Aurispu kada je 1422. ili 1423. godine boravio u Carigradu da bi ispitivao i prikupljao literarne spomenike (13). Moguće je da je u pitanju bio srpski, odnosno slovenski jezik. Tome u prilog idu i slovenska imena koja se nalaze među grčkim ispisana na jednoj minijaturi načinjenoj u ksenonu sredinom XV veka (14).

Za sve što je navedeno kralj Milutin je obezbedio i materijalna sredstva, tj. zemljišne posede. Danilo obaveštava da je Milutin »mnoga izabrana sela prikupivši iz grčke oblasti tamo pridodao« i odredio da će ksenon dobijati danak od tih sela (15). Međutim, pošto se radilo o vizantijskim teritorijama, sva imovinska prava koja je Milutin obezbeđivao ksenonu potvrđivao je vizantijski car svojom hrisovuljom (16). Ksenon je dobijao zemljišne posede, s jedne strane poklonima srpskog kralja, kome se Andronik II time oduživao za vojnu pomoć koju mu je ovaj poslao, a s druge, kupovinama za novac koje je Milutin činio. Tako je Milutin kupio selo Mamiconu, a Andronik II svojom potvrdom hrisovuljom (juna 1321) odredio da će Hilandar imati polovinu toga sela, a »drugu polovinu dužan je da na isti način poseduje ksenon« (17).

Početkom avgusta 1322. godine u ksenonu su se sastali predstavnici pomenutih ustanova i sklopili sporazum koji je izgledao povoljan za obe strane. Naime, ksenon je u potpunosti imao da rukovodi obrađivanjem zemlje i snosi sve troškove oko toga. Zauzvrat trebalo je da dobije dve trećine žetve i ceo prinos plodova, a manastiru Hilandaru da preda samo jednu trećinu žetve (18). Nije poznato zbog čega ovaj ugovor nije realizovan, nego je pre septembra 1323. godine selo Mamiconu podeljeno tako da su dve trećine pripale ksenonu, a jedna uglednom Hilandarcu, jeromonahu Kaliniku. Iz praktila za Kalinikov deo sela vidi se da je Mamiconu spadala među bogata sela. Nalazilo se u području Parapolja, negde oko reke Strume, gde su prema obaveštenju pomenutog praktila »bila sva imanja koja su pripadala ksenonu« (19).

Sigurno je da su i srpski vladari posle Milutina pomagali ovu ustanovu, ali su podaci o tome iščezli s celokupnom njenom arhivom. Jedino se još zna, zahvaljujući dokumentu arhive carigradske patrijaršije, da je Jelena Dragaš, ćerka Konstantina Dejanovića, zajedno sa svojim suprugom, carem Manojlom II Paleologom (1391—1425), više puta pomogla manastir Jovana Prodrroma zvanu Petra, a glavni prilog su učinili 1395. godine. O tome izveštavaju sami monasi pomenutog manastira, oktobra 1395. godine, kada se obavezuju da će vršiti pominjanja u liturgijama i davati godišnji pomen Jeleninom ocu Konstantinu Dejanoviću, čemu je prilog i bio namenjen (20). U pitanju je bila suma od pet stotina perpera i trebalo je da monasi za nju kupe jedno imanje unutar Carigrada, od čijeg godišnjeg prihoda bi ispunjavali preuzete obaveze. Jasno je koliko je dobit imao manastir od toga. Uz to, monasi su primili još i sto perpera od Jelene i Manojla samo za četiri pomena tokom prve godine od smrti Konstantina Dejanovića.

Ovaj akt iz oktobra 1395. godine značajan je još i zbog njegovih potpisnika — dvadesetorice jeromonaha i monaha, bratstvenika Prodrromovog manastira zvanog Petra. Prirodno da njihova monaška imena ne otkrivaju i njihova bolnička zanimanja. Ipak, za dvojicu od njih pouzdano se zna da su pripadali medicinskom osoblju, a to se može pretpostaviti i za većinu ostalih. Prvi je jeromonah Neofit koji se uz teologiju i logiku bavio i travarstvom i medicinom. Postojala je dosta opsežna kolekcija lekarskih i botaničkih manjih radova koju je sastavio sam Neofit (21).

Drugi je monah Natanail koji je bio bolničar—nosokomos i sigurno je, rukovodeći lečenjem bolesnika, upotrebljavao Dioskuridov kodeks.

Značajno je istaći da je ugled manastira u kome je bila srpska bolnica veoma porastao tokom druge polovine XIV veka, tako da je odlukom patrijarha Nila od marta 1381. godine zauzeo treće mesto u hijerarhijskom poretku carigradskih manastira (22).

Pošto je već tri četvrtine veka postojao kao bolnica, zapravo neka vrsta klinike, manastir Jovana Prodruma od Petre postao je po svoj prilici krajem XIV veka javna škola učenja (*publicus discendi ludus*), a tokom prve četvrtine XV veka pretvoren je incijativom cara Manojla II Paleologa u još sveobuhvatniju školu (*Katholikon Mouseion*) (23). Takođe se nazivala i Musion ksenona (24). Za osnivanje ove ustanove u pomenutom manastiru svakako da je pored bolnice doprineo i postojanje veoma bogate biblioteke u njemu. Mnogi profesori, kao Georgije Hrisokokis, bili su u isto vreme i retori i lekari. Krajem XIV veka predavač u Kraljevom ksenonu bio je i Jovan Hortazmen, kasnije mitropolit Selimvrije koji je i prepovezao Dioskuridov kodeks 1406. godine (25). Sredinom XV veka, tj. od 1444. godine u Musionu ksenona predavao je čuveni filozof i literata Jovan Argiropul (26). Jedan njegov učenik spominje predavanje o pulsu (27). I već spomenuta minijatura iz toga vremena predstavlja Argiropula kako predaje sa katedre, a građevina u njegovoj pozadini je kraljev ksenon, što pokazuje natpis na vrhu crteža. Kada su Turci osvojili Carigrad 1453. godine, Argiropul je s brojnim vizantijskim naučnicima izbegao u Italiju.

Prilikom zauzimanja Carigrada manastir Jovana Prodruma bio je među prvim objektima koje su Turci zauzeli (28). To je značilo prekid naučne i svake druge delatnosti u njemu. Ipak, nije odmah zaboravljeno da je tu bio ksenon kralja Milutina, te je ovaj manastir krajem marta 1463. godine Mehmed II poklonio majci velikog vezira Mahmud—paše koja je ostala hrišćanka (29).

Napomene

1. St. Stanojević: Nukleus srpskog medicinskog fakulteta u XIV veku, Iz naše prošlosti, Beograd 1934, 118—121; R. Katić, Srpska medicina od IX do XIX veka, Beograd 1967, 302—306; L. Stanojević, Srpske srednjovekovne bolnice; L. Pavlović, Srpske manastirske bolnice u doba Nemanjića, Zbornik Bogoslovskog fakulteta II, 1951, 556—558; L. Mirković, Nešto o vizantijskim i srpskim bolnicama u srednjem veku, Glasnik srpske pravoslavne crkve, 10, 1963, 390; — 2. Životi kraljeva i arhiepiskopa srpskih, napisao arhiepiskop Danilo i drugi, izd. Đ. Daničić, Zagreb, 1866, 134; vid. prev. L. Mirković: Danilo II arhiepiskop. Životi kraljeva i arhiepiskopa srpskih, Beograd, 1935, 101; — 3. Ovu zabeležku objavili su: Du Cange: Constantinopolis christiana, Pariz, 1680, knj. IV, str. 163. br. IV; A. Premerstein u uvodu knjige: De codicis Dioscuridei Aniciae Iulianae, nunc Vindobonensis, Med. Gr. I historia, froma, scriptura, picturis moderante I. de Karabaček, Lunguduni Batavorum, 1906, 56 i J. Strzygowski: Die Miniaturen des Serbischen Psalters der Kaiserlichen Akademie der Wissenschaften in Wien, 1906, 103; — 4. Actes de Chilandar, Première partie: Actes grecs, publiés par

L. Petit, Viz. Vremennik 17 (1911), Priloženie, br. 82, red 12—14; — 5. O manastirima toga dela Carigrada i posebno o manastiru Petri v. R. Janin: Les sanctuaires du quartier de Pétra, Echos D' Orient 35, 1936, 51—66; isti: La géographie ecclésiastique de l' Elpire byzantin, les églises et les monastères de Constantinople, Paris, 1953, 435 sl.; — 6. Eustathii Thessalonicensis metropolitae: De emendata vita monachica, Patrologia graeco-latina, 135, str. 786; — 7. G. Pachymeres, De Andronico Paleologo, Bonnae, 1835, knj. 7, gl. 10, str. 582, red 4 sl.; — 8. Actes de Chilandar, br. 58, red 49—51; 60, 32—34; 61, 29—31; — 9. Nekoliki srpski spomenici, izd. P. Srećković, Spomenik 15, 1892, 26; — 10. Actes de Chil., br. 58, red 46 sl.; — 11. Danilo, izd. Daničić, 134 i 135; — 12. Danilo, 134; — 13. A. Premerstein: op. cit. 25; — 14. Vid. o tome R. Ljubinković: Jedna minijatura u Ms. Barocci 84 — u Oksfordu, Muzeji 7, Beograd 1952, 66—71; — 15. Danilo, ibid; — 16. O tome govori sam iguman ksenona Meletije u dokumentu od 1. avgusta 1322: Actes de Chil. 82, 1—7; — 17. Ibid. br. 60, 28—33 i u analognoj hrisovulji Andronika III: ibid. 61, red 26—30; — 18. Ibid. br. 92, red 2—4; — 19. Actes de Chil. br. 92, red 3—7; — 20. Acta et diplomata graeca medii aevi sacra et profana, izd. F. Miklosich i Ios. Müller, II, Vindobonae, 1862, br. 499, str. 260—263. Prevod toga akta D. Anastasijevića dat je u prilogu članka Đ. Sp. Radojičića: Listina manastira Petre od oktobra 1395. god. kao izvor za hronologiju bitke na Rovinama. Bogoslovlje, 4 (1939), str. 297—300; — 21. Tvrdi se u Cod. Parisino graeco 2286, citirano prema A. Premerstein-u, op. cit. str. 21—22; — 22. Acta et diplomata graeca, br. 341, str. 21—23; — 23. Up. o tome L. Bréhier: La civilisation byzantine, Paris 1970, str. 405—406; F. Fuchs: Die höheren Schulen von Konstantinopel in Mittelalter, Leipzig—Berlin, 1926, 71—72; St. Stanojević: Nukleus srpskog medicinskog fakulteta u XIV veku, 119; — 24. Prema pisanju Mihaila Apostola, spomenuto u Patrologia graeco-latina, 158, str. 985—986, nap. 7; — 25. O njemu v. H. Hunger: Johannes Chortasmenos, Wien, 1969 i F. Fuchs: nav. delo str. 71—72; — 26. O tome obaveštava njegov učenik Mihailo Apostol, vid. nap. 24; — 27. Up. F. Fuchs: nav. delo 71—73; — 28. Ducas, ed. Bonnae, 1834, str. 288, red 1—4; — 29. Up. F. Babinger: Mehmed Osvajač i njegovo doba, Matica srpska, 1968, str. 185; R. Janin: Eglises et monastères de Constantinople, str. 439; A. Premerstein: nav. delo, str. 24 nap.

KING MILUTIN'S HOSPITAL IN CONSTANTINOPLE

Mirjana ŽIVOJINOVIC

The problem of King Milutin's hospital in Constantinople attracted, for a long time, the attention of Serbian scholars. The major sources of information for the hospital were left by Serbian Archbishop Danilo II in »Žitije« of King Milutin, and very important marginal comments preserved in the Codex of Dioscurides. The last was used in the hospital as a major reference-book. However, several documents written in Greek, from the archives of the monastery Chilandar, have been neglected, despite the fact that they contain substantial information about the hospital. This was the reason to re-examine the whole problem anew. The Greek sources refer to the hospital as »Xenon« or the »King's xenon«. This suggests that the hospital initially operated as a hospice, a sort of a charitable institution. The most important among the documents was the contract signed by the representatives of the Chilandar monastery and the administration of the xenon on the division of the village of Mamizon, from August 1, 1322. From the text of the contract we derive that the hospital was in the famous monastery St. John Prodrom, called Petra, located not far away from the Imperial residence (Palace of Vlacherne). Since the monastery had been destroyed by the fire which ravaged Constantinople in 1308, it is suggested that King Milutin demanded, in order to reconstruct the building, to be given the privilege to establish a hospital in it. The demand was granted. King Milutin, besides providing necessary physicians and other personnel, also provided

for its maintenance. Later on, in the XIVth century, there had been established, within the monastery, a public school (publicus discendi ludus). The school was transformed, in the XVth century, into Xenon's Museum (high school). Very famous professors had lectured at the school.

According to the information given by the Byzantine historian Ducas the monastery of St. John Prodrom was among the first to be taken by the Turks during the conquest of Constantinople. In March 1463, Turkish sultan, Mehmed the Conquerer, had given the monastery to Grand Vezir Mahmud Pasha's mother.

DR PHIL. ET MED. EMANUEL MESERI

Risto KOVIJANIĆ

Iz kotorskih pisanih spomenika saznajemo da je dr Emanuel Meseri (doctor medico fisico Emanuel Messeri) bio gradski lekar Kotora 1657—73. godine. Lečio je bolesnike u gradu i okolini, kao i u Vojnoj bolnici (come dell' Ospitale militie). Bio je omiljen i uživao glas dobrog lekara. Verovatno je bio Italijan; ne zna se iz kojega mesta. U Velikom i Malom veću prvo je izabran za jednu godinu, a posle, skoro uvek jednoglasno, služba mu je produžavana za dve ili tri godine. Imao je »uobičajenu« godišnju platu i ostale prinadležnosti: 300 dukata, stan i drugo. Nekolike prve godine nije primao platu »zbog oskudice novca u prometu«. Išao je u Veneciju (1663) da se nađe mogućnost, kako bi platu dobijao redovno, mesečno, i da mu se isplati 1500 dukata potraživanja iz ranijih godina. Posle toga gradska Komora ga je plaćala od prihoda carine na vino, a zatim od prihoda državne poreze (salario al medico stasso dell' extrato de daccii). Prilikom poslednjeg izbora za tri godine (1670) dato je obrazloženje da je »izvanredno darovit i znatno sposoban« (condotta di medico del molto illustre eccellentissimo signor Emanuel Meseri, per talenti valorosi, per qualità riguardevole). Naročito je istaknuto da je svoje sposobnosti predano stavio u službu svoga poziva i da se neumorno zauzima oko bolesnika.¹⁾

Dr Emanuel Meseri bio je pesnik. Sačuvane su dve njegove latinske pesme, ispevane u čast Andrije Zmajevića, Peraštanina, nadbiskupa barskog i primasa srpskog. Pronašao ih je Srećko Vulović, Peraštanin, katiheta Kotorske gimnazije, u biblioteci Balovića u Perastu (1875). One su sastavni deo rukopisnog zbornika pesama posvećenih Zmajeviću prilikom njegovog svečanog posvećenja za arcibiskupa (1671). Osim pesama dr Meserija, ostale su pesme na srpskohrvatskom jeziku. Jedna je poznatog hrvatskog pesnika Petra Kanavelića iz Korčule (116 stihova), jedna Tripa Škure, Kotoranina (19), dve Vicka Škure (100+264) i dve od malopoznatog kotorskog pesnika Ivana Bolice (40+25). Sve pesme ovog zbornika objavio je Srećko Vulović 1888. u jednoj maloj knjizi koja je danas vrlo retka.²⁾

¹⁾ R. Kovijančić i I. Stjepčević: Kulturni život staroga Kotora. II, Cetinje, 1957, str. 44—5.

²⁾ Srećko Vulović, svećenik: Spomen—knjiga, Zagreb, 1888, 32—7.